

การพัฒนาและตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างของการรับรู้ความสามารถของตนเอง
ในการเป็นครูที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู
เมื่อแรงจูงใจในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่านและเป็นตัวแปรปรับ**
Development and Validation of a Structural Equation Model
of Moderated mediation effect of Intention to Become a teacher
self-efficacy**

สุขุมลย์ นกพลัง* และชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Sukumarn Noklang* and Chayut Piromsombat

Faculty of Education, Chulalongkorn University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างของการยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่าน และ 2) พัฒนาและตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู เมื่อแรงจูงใจในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่านและเป็นตัวแปรปรับ ตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาตรีในสาขาการศึกษาชั้นปีที่ 1 3 และ 5 ประจำปีการศึกษา 2558 จากมหาวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร (สกอ.) จำนวน 527 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างสำหรับอิทธิพลส่งผ่านแบบปรับโดยใช้โปรแกรม Mplus version 7 ผลการวิจัยพบว่า 1) โมเดลสมการโครงสร้างของการยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบส่งอิทธิพลทางอ้อมไปยังความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู ผ่านการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่อิทธิพลทางตรงของการยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบที่ส่งตรงไปยังความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครูอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการส่งผ่านอิทธิพลของการยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่านนั้นเป็นการส่งผ่านอิทธิพลแบบสมบูรณ์ (full mediation) ($\chi^2 = 8.22$, $df = 4$, $p = 0.08$, $CFI = 0.99$, $TLI = 0.98$, $RMSEA = 0.05$) 2) ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู เมื่อแรงจูงใจในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่านและเป็นตัวแปรปรับ ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครูผ่านแรงจูงใจใน

* ผู้ประสานงาน (Corresponding Author)
e-mail: jah.sukumarn@gmail.com

** งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับการสนับสนุนงานวิจัยจากทุน 90 ปี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช

การเป็นครูอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่เดียวกันแรงจูงใจในการเป็นครูก็ทำหน้าที่ปรับอิทธิพลทางตรงของการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครูอย่างมีนัยสำคัญ ($AIC = 6887.00$; $BIC = 7002.27$)

คำสำคัญ: การยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครู แรงจูงใจในการเป็นครูความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู

Abstract

This study aimed 1) to develop and examine the structural equation model of expose characteristics of teacher role model affected on intention to be teacher with teacher self-efficacy as a mediator, 2) to develop and examine the structural equation model of teacher self-efficacy affected on intention to be teacher with motivation to be a teacher as both moderator and mediator. 527 questionnaires were sent back from 1st-, 3rd-, and 5th-year undergraduate students who were studying in the universities which were under the Office of Higher Education Commission (MUA) that were randomized by multi-stage random sampling. The SEM for moderated mediating effect was applied for data analysis by using Mplus 7.0 The research results were as follows: 1) The structural equation model of expose characteristics of teacher role model affected on intention to be teachers with teacher self-efficacy as a mediator was fitted with the empirical data. While the direct effect was not significant, the expose characteristics of teacher role model indirectly affected on intention to be teachers passed by teacher self-efficacy significantly. Therefore, the mediating effect between expose characteristics of teacher role model affected on intention to be teachers was the full mediation. 2) The structural equation model of teacher self-efficacy affected on intention to be teachers with motivation to be moderator and mediator was fitted with the empirical data. Hence, teacher self-efficacy had indirect effects on intention and motivation. Meanwhile, it also moderated the direct effect of teachers' self-efficacy on intention to be teachers.

Keywords: Exposure of role model, teachers' motivation and intention to be teacher self-efficacy

บทนำ

ครูเป็นอาชีพหนึ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศในการพัฒนาขีดความสามารถของศักยภาพมนุษย์จากการใช้กระบวนการทางการศึกษาเพื่อให้ความรู้ ส่งเสริมทักษะ ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ ดังนั้นครูจึงมีภาระหน้าที่ไปตามความคาดหวังของสังคม (Richardson & Watt, 2005) การที่จะเป็นครูได้นั้น

ผู้ที่จะเป็นครูได้นั้นจะต้องผ่านกระบวนการศึกษาและฝึกฝนทักษะในขณะที่ยังเป็นนักศึกษาครูซึ่งต้องให้ความสำคัญกับการรับรู้ความสามารถของตนเองซึ่ง Tschannen-Moran & Hoy (2001; 2002) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลถึงความเชื่อมั่นของนิสิตนิสิตครูในการเรียนและการกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งปัจจัยข้างต้นจะทำให้ นิสิตครูจะมีความพร้อมที่จะเป็นครูที่ดีในอนาคต การรับรู้ความสามารถของตนเองจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นและความสามารถที่ทำให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ รวมไปถึงทำให้เกิดแรงจูงใจ และแรงบันดาลใจที่สำคัญในการเป็นครู นอกจากนี้การที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นจะมีผลมาจากความมุ่งมั่นตั้งใจ หากบุคคลมีความมุ่งมั่นตั้งใจพฤติกรรมของบุคคลนั้นจะแสดงพฤติกรรมเหล่านั้น ดังนั้นการสร้างครูที่ดีที่จึงควรพัฒนานิสิตครูให้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูเพื่อเพิ่มความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครูจึงจะสามารถเป็นครูที่ดีไปพัฒนาผู้เรียนในสังคมได้ เพราะการเลือกประกอบอาชีพครูนั้นมีอิทธิพลที่สำคัญคือ ความมุ่งมั่นตั้งใจ (Lambert, Hogan & Barton, 2001)

ความมุ่งมั่นตั้งใจ กล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการทางความคิดต่อตนเองจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากการตั้งเป้าหมายไว้ ดังนั้นความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครูเป็นกระบวนการทางความคิดที่นิสิตครูต้องการจะประกอบอาชีพครูในอนาคต (Akanbi, 2013; BarNir, Torquati, Raikes & Huddleston-Casas, 2007) ซึ่งมีผลการวิจัยจำนวนหนึ่งระบุว่าความมุ่งมั่นตั้งใจเป็นพฤติกรรมทางความคิดที่มีอิทธิพลมาจากการยอมรับคุณลักษณะของบุคคลต้นแบบ BarNir, Watson & Hutchins (2011); Nauta & Kokaly (2001); และ Laviolette, Lefebvre & Brunel (2012) สนับสนุนว่าบุคคลต้นแบบมาจากการประเมินของผู้ตามแบบว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ ความเชื่อ ความปรารถนาให้แก่ผู้อื่น ทั้งนี้ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ความมุ่งมั่นตั้งใจเกิดขึ้นกับนิสิตครู การมีแรงจูงใจในการเป็นครู (MacIntyre & Blackie, 2012; Landry, 2003)

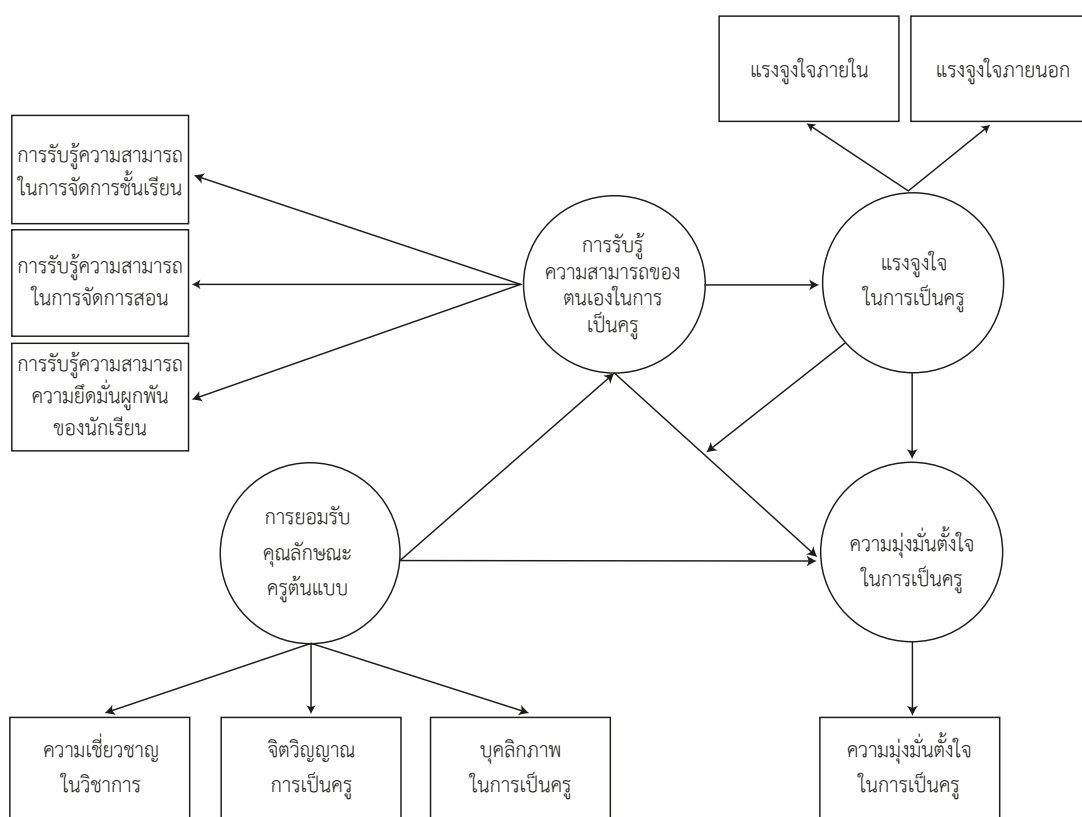
งานวิจัยในประเทศไทยของ Jaengaksorn (2014) ที่ชี้ให้เห็นประเด็นการตัดสินใจประกอบอาชีพครูเมื่อนิสิตครูได้ศึกษาในระดับชั้นปีที่สูงขึ้นจะมีแรงจูงใจในการเป็นครูลดลงและในขณะเดียวกันนิสิตครูที่เรียนในระดับชั้นปีที่สูงขึ้นก็มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูที่ต่ำลง ซึ่งส่งผลให้ความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครูลดลงด้วยเช่นกัน จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเป็นครูพบว่า แรงจูงใจที่ลดลงนั้นเป็นแรงจูงใจภายนอกที่เกี่ยวข้องกับภาระงานที่ไม่ไปทิศทางเดียวกับเงินเดือนและระยะเวลาความก้าวหน้าในการทำงาน (Liu & Onwuegbuzie, 2014) และการเลือกประกอบอาชีพครูนั้นมาจากอิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งการที่บุคคลเกิดการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นมีอิทธิพลอย่างมากมาจากการยอมรับบุคคลต้นแบบ (BarNir, Watson & Hutchins, 2011)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตนเอง การยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบ และแรงจูงใจในการเป็นครูจะส่งผลให้นิสิตครูเกิดความความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู โดยการวิเคราะห์ที่เหมาะสมในการวิจัยนี้คือ การวิเคราะห์โมเดลส่งผ่านแบบปรับ (moderated mediation model) การวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้จะสามารถวิเคราะห์กรอบแนวคิดได้ครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น เพื่อให้ข้อมูลไปเป็นประโยชน์ต่อสถาบันผลิตนิสิตวิชาชีพรูให้ประสบความสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาและตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างของการยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่าน
2. พัฒนาและตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู เมื่อแรงจูงใจในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่านและเป็นตัวแปรปรับ

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationship research) โดยศึกษาตัวอย่างคือ นิสิตระดับปริญญาตรีในสาขาการศึกษาชั้นปีที่ 1 3 และ 5 ในการศึกษา 2558 จากมหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ในเขตกรุงเทพมหานคร จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

เมื่อตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลแล้วเหลือข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 527 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อวัดการยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบ (มี 3 ตัวบ่งชี้คือ ความเชี่ยวชาญในวิชาการ จิตวิญญาณการเป็นครู บุคลิกภาพในการเป็นครู) แรงจูงใจในการเป็นครู (มี 2 ตัวบ่งชี้คือ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครู (มี 3 ตัวบ่งชี้คือ การรับรู้ความสามารถในการจัดการชั้นเรียน การรับรู้ความสามารถในการจัดการสอน การรับรู้ความสามารถสร้างความยึดมั่นผูกพันให้กับนักเรียน) และความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู ซึ่งวัดด้วยตัวบ่งชี้เดียว ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยใช้การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Cronbach's alpha coefficient) แบ่งการตรวจสอบคุณภาพโดยใช้ข้อมูลจาก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนิสิตที่มีบุคคลต้นแบบ และกลุ่มนิสิตที่ไม่มีบุคคลต้นแบบ ผลการตรวจสอบพบว่า มีช่วงพิสัยความเที่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) มีค่าผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด และการพัฒนาและตรวจสอบโมเดลสมการเชิงโครงสร้างของการยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่าน และการพัฒนาและตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู เมื่อแรงจูงใจในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่านและเป็นตัวแปรปรับ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ในการวิจัย

จากการวิเคราะห์ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลสมการโครงสร้างของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู เมื่อแรงจูงใจในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่านและเป็นตัวแปรปรับ มีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 9 ตัว จำนวน 16 คู่ และทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความสัมพันธ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.52-0.81 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถในการจัดการชั้นเรียน (MAN) และการรับรู้ความสามารถในการจัดการสอน (TEAC) มีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.81 แสดงว่าหากมีนิสิตมีการรับรู้ความสามารถในการจัดการชั้นเรียน (MAN) นิสิตจะมีการรับรู้ความสามารถในการจัดการสอน (TEAC) เช่นกัน รองลงมาคือ ยึดมั่นผูกพันให้กับนักเรียน (EN) และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูด้านการจัดการสอน (TEAC) มีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.77 ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ตัวแปรแรงจูงใจในการเป็นครูภายใน (IN) แรงจูงใจในการเป็นครูภายนอก (EX) มีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ .520 ผลการทดสอบค่า Kaiser-Meyer Orkin (KMO) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.95 และเมทริกซ์สหสัมพันธ์ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ (Bartlett's Test of Sphericity Approx. $Chi-Square = 23104.74$, $df = 1953$, $p = .00$) แสดงว่าข้อมูลตัวแปรสังเกตได้โมเดลวิจัย

ตาราง 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้

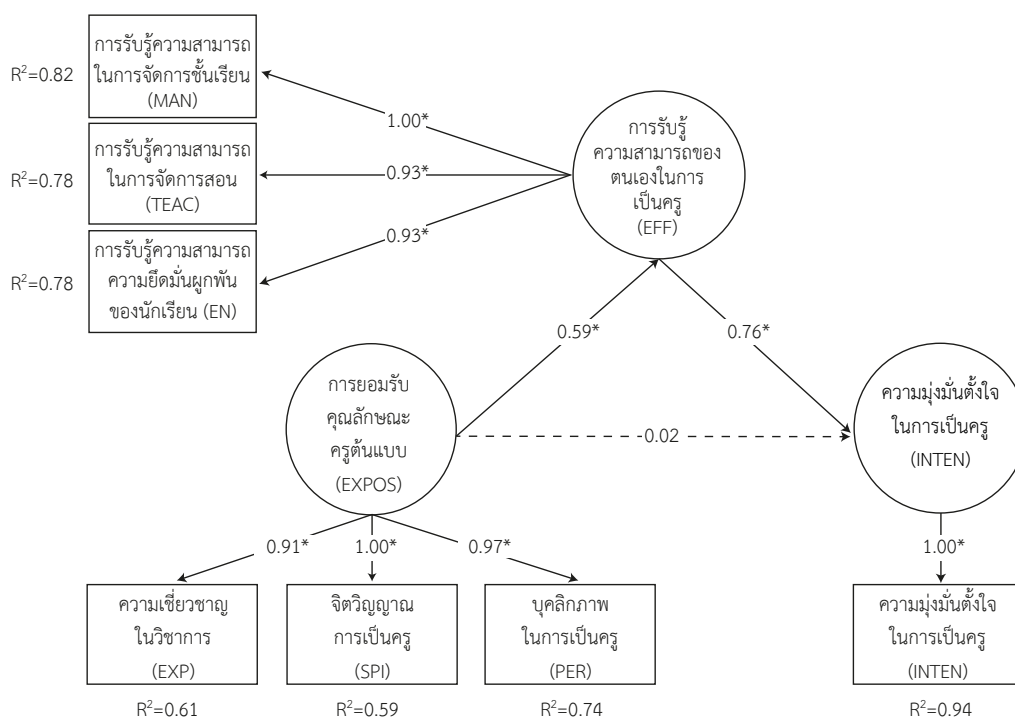
ตัวแปร	EXP	SPI	PER	IN	EX	MAN	TEAC	EN	INTEN
EXP	1.00								
SPI	<u>0.55*</u>	1.00							
PER	<u>0.66*</u>	<u>0.66*</u>	1.00						
IN	0.37*	0.43*	0.47*	1.00					
EX	0.27*	0.29*	0.40*	<u>0.52*</u>	1.00				
MAN	0.32*	0.33*	0.41*	0.62*	0.47*	1.00			
TEAC	0.38*	0.33*	0.41*	0.60*	0.44*	<u>0.81*</u>	1.00		
EN	0.41*	0.38*	0.44*	0.60*	0.40*	<u>0.72*</u>	<u>0.78*</u>	1.00	
INTEN	0.13*	0.26*	0.23*	0.64*	0.40*	0.45*	0.45*	0.47	<u>1.00</u>
M	4.29	4.25	4.40	4.06	3.82	3.75	3.87	4.02	3.48
S.D.	0.59	0.66	0.58	0.65	0.76	0.60	0.58	0.62	0.82

หมายเหตุ: n = 527, M = ค่าเฉลี่ย S.D. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

EXP = การยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบด้านความเชี่ยวชาญในวิชาการ, SPI = การยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบด้านจิตวิญญาณการเป็นครู, PER = การยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบด้านบุคลิกภาพในการเป็นครู IN = แรงจูงใจภายใน, EX = แรงจูงใจภายนอก, MAN = การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูด้านการจัดการชั้นเรียน TEAC = การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูด้านการจัดการสอน, EN = การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูด้านสร้างความยึดมั่นผูกพันให้กับนักเรียน, INTEN = ความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู (ระดับตัวแปรแฝง)

ตั้งใจในการเป็นครู โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างของการยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบ ที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครูผ่านการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\hat{b} = 0.45, t = 6.16, p = 0.00$) ในขณะที่อิทธิพลทางตรงของการยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบที่ส่งตรงต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครูอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\hat{b} = 0.56, t = 8.69, p = 0.84$) ผลการวิเคราะห์ในตอนที่ 2 จึงทำให้สรุปได้ว่าการส่งผ่านอิทธิพลการยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบ ที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่านเป็นการส่งผ่านอิทธิพลแบบสมบูรณ์ (full mediation model)

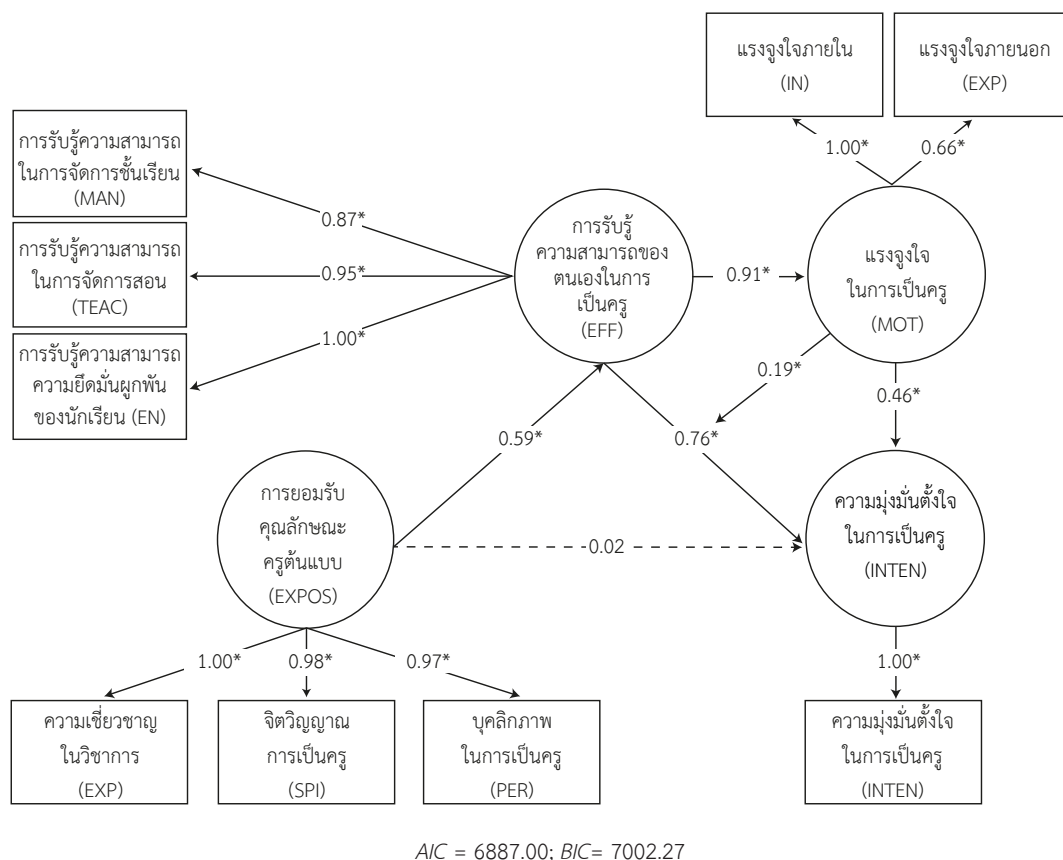

Chi-square = 8.22, $df = 4$, $p = 0.08$, CFI = 0.99, TLI = 0.98, RMSEA = 0.05

ภาพที่ 2 อิทธิพลของโมเดลสมการการยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการพัฒนาและตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู เมื่อแรงจูงใจในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่านและเป็นตัวแปรปรับ

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู เมื่อแรงจูงใจในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่านและเป็นตัวแปรปรับ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อแรงจูงใจในการเป็นครูส่งผ่านของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\hat{b} = 0.14$, $t = 7.44$, $p = 0.00$) และเมื่อแรงจูงใจในการเป็นครูเป็นตัวแปรปรับไปยังอิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\hat{b} = 0.19$, $t = 3.16$, $p = 0.00$)

ภาพที่ 3 โมเดลสมการโครงสร้างของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู เมื่อแรงจูงใจในการเป็นครูเป็นตัวแปรส่งผ่านและเป็นตัวแปรปรับ

อภิปรายผล

1) ผลการวิเคราะห์อทธิพลส่งผ่านของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครู แสดงให้เห็นว่าการยอมรับคุณลักษณะครูต้นแบบส่งผลทางตรงต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครูไม่มากนัก แต่จะส่งอทธิพลผ่านการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูมากกว่า ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่ต้อยอดงานวิจัยของ Karimi et al. (2014) ที่กล่าวว่า มนุษย์สังเกตและศึกษาประสบการณ์ของบุคคลต้นแบบและเปรียบเทียบกับตนเองทำให้เกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เมื่อบุคคลรับรู้หรือเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง จะทำให้บุคคลทำในสิ่งที่ตนเองถนัดหรือเชื่อมั่นว่าสามารถทำได้ และงานวิจัยของ Tsai, Chang & Peng (2014) ได้ชี้ประเด็นการรับรู้ความสามารถของตนเองจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจ แสดงให้เห็นว่าหากต้องการให้นิสิตประกอบอาชีพครู การมีครูต้นแบบที่ดีเพียงสิ่งเดียวไม่เพียงพอให้นิสิตประกอบอาชีพครู จะต้องสร้างให้นิสิตมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูที่ต่อเนื่องและไม่ลดลงตลอดการศึกษาในหลักสูตร อาจสร้างกิจกรรมหรือพัฒนาหลักสูตรให้นิสิตมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูในทุกชั้นปีอย่างต่อเนื่อง

2) ผลการวิเคราะห์หัตถิทธิพลส่งผ่านของแรงจูงใจในการเป็นครู ซึ่งให้เห็นว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูจะส่งผลถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครูได้นั้นจะต้องมีแรงจูงใจในการเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jaengaksorn (2014) ที่ได้ทำการศึกษาหัตถิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูที่จะส่งผลต่อแรงจูงใจในการเป็นครูในช่วงเวลาต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทั้ง 3 มีความสัมพันธ์กันโดยแรงจูงใจส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจสะท้อนให้เห็นว่าแรงจูงใจเป็นสิ่งที่กระตุ้นที่สำคัญที่ทำให้บัณฑิตประกอบอาชีพครูทั้งการให้เงินเดือนหรือสวัสดิการต่าง ๆ ซึ่งเป็นแรงจูงใจภายนอกที่เป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต อีกทั้งแรงจูงใจภายในที่เกิดขึ้นจากปัจจัยส่วนบุคคลและเมื่อนิสิตเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำสิ่งต่าง ๆ แล้วได้รับการชื่นชมยิ่งทำให้เกิดความภูมิใจและความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเป็นครูต่อไปในอนาคต

3) ผลการวิเคราะห์หัตถิทธิพลปรับของแรงจูงใจในการเป็นครู พบว่า แรงจูงใจในการเป็นครูเป็นส่วนที่ทำให้การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครูเพิ่มขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Tsai, Chang & Peng (2014) ที่ศึกษาหัตถิทธิพลปรับของแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ โดยสะท้อนให้เห็นว่าหัตถิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้นหากมีแรงจูงใจสิ่งนี้เป็นข้อค้นพบใหม่ในวงการการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของแรงจูงใจ เพราะถ้าหลักสูตรพัฒนาแรงจูงใจของนิสิตได้จะส่งผลต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการประกอบอาชีพทั้งทางตรง ทางอ้อมและหัตถิทธิพลปรับต่อความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครู

ข้อเสนอแนะ

1. การที่นิสิตมีครุต้นแบบที่ดีนั้นไม่เพียงพอทำให้นิสิตสนใจจะเป็นครูจะต้องมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูควบคู่ไปด้วย ดังนั้นหากหน่วยงานผลิตครูต้องการเพิ่มผลผลิตครู ควรพัฒนาครูที่ดีเพื่อเป็นต้นแบบและพัฒนากิจการกรรหรือโปรแกรมเพื่อให้นิสิตมีการรับรู้ความสามารถในการการเป็นครูอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปด้วยเช่นกัน

2. ข้อค้นพบแสดงให้เห็นว่า แม้นิสิตมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นครูที่จะทำให้นิสิตมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นครูแล้วนั้นยังขึ้นอยู่กับการมีแรงจูงใจในการเป็นครูอีกด้วย ดังนั้นหากนิสิตเชื่อว่าตนเองสามารถเป็นครูที่ดีได้ อาชีพครูต้องมีสิ่งกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการเป็นครูเพิ่มขึ้นยังจะทำนิสิตประกอบอาชีพครูมากขึ้น ดังนั้นหน่วยงานผลิตครูจึงควรพัฒนาควบคู่ทั้งการสร้างครูที่ดีเพื่อเป็นต้นแบบ การทำให้นิสิตเชื่อว่าตนเองสามารถเป็นครูได้ และการสร้างสิ่งกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจให้แก่บัณฑิต

3. การเรียนในรายวิชาเอกของนิสิตสาขาการศึกษา ควรจัดการเรียนการสอนให้นิสิตเรียนรวมกับกลุ่มนิสิตสาขาการศึกษาเท่านั้นไม่ควรเรียนรวมกับคณะอื่น เพื่อให้นิสิตมีแรงจูงใจตลอดการศึกษาในหลักสูตร

กิตติกรรมประกาศ

ได้รับทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองทุนรัชดาภิเษกสมโภชของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

References

- ณัฐพล แจ้งอักษร. (2557). อิทธิพลของพัฒนาการการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อพัฒนาการแรงจูงใจในการเป็นครู ของตัวแปรส่งผ่านแบบปรับครุ: การวิเคราะห์โมเดลโค้งพัฒนาการแฝงเชิงสาเหตุที่มีตัวแปรเหลื่อมเวลาไขว้ (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Akanbi, S. T. (2013). Familial factors, personality traits and self-efficacy as determinants of entrepreneurial intention among vocational based college of education students in Oyo State, Nigeria. *In The African Symposium* 13(2).
- BarNir, A., Watson, W. E., & Hutchins, H. M. (2011). Mediation and moderated mediation in the relationship among role models, self-efficacy, entrepreneurial career intention, and gender. *Journal of Applied Social Psychology*, 41(2), 270-297.
- Karimi, S., JA Biemans, H., Lans, T., Chizari, M., & Mulder, M. (2014). Effects of role models and gender on students' entrepreneurial intentions. *European Journal of Training and Development*, 38(8), 694-727.
- Lambert, E. G., Hogan, N. L., Barton-Bellessa, S. M., & Jiang, S. (2012). Examining the relationship between supervisor and management trust and job burnout among correctional staff. *Criminal Justice and Behavior*, 39(7), 938-957.
- Laviolette, E. M., Radu Lefebvre, M., & Brunel, O. (2012). The impact of story bound entrepreneurial role models on self-efficacy and entrepreneurial intention. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 18(6), 720-742.
- MacIntyre, P. D., & Blackie, R. A. (2012). Action control, motivated strategies, and integrative motivation as predictors of language learning affect and the intention to continue learning French. *System*, 40(4), 533-543.
- Nauta, M. M., & Kokaly, M. L. (2001). Assessing role model influences on students' academic and vocational decisions. *Journal of Career Assessment*, 9(1), 81-99.
- Richardson, P. W., & Watt, H. M. (2005). 'I've decided to become a teacher': Influences on career change. *Teaching and teacher education*, 21(5), 475-489.

- Torquati, J. C., Raikes, H., & Huddleston-Casas, C. A. (2007). Teacher education, motivation, compensation, workplace support, and links to quality of center-based child care and teachers' intention to stay in the early childhood profession. *Early Childhood Research Quarterly, 22*(2), 261-275.
- Tsai, K. H., Chang, H. C., & Peng, C. Y. (2016). Extending the link between entrepreneurial self-efficacy and intention: a moderated mediation model. *International Entrepreneurship and Management Journal, 12*(2), 445-463.
- Tschannen-Moran, M., & Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and teacher education, 17*(7), 783-805.

Translate Thai Reference

- Jaengaksorn, N. (2014). *Effect of self-efficacy development on growth of motivation to be a teacher of student teachers: an analysis of causal latent growth curve model with cross-lagged variables* (Doctoral dissertation). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

คณะผู้เขียน

นางสาวสุขุมลย์ หนกหลัง

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

254 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

e-mail: jah.sukumarn@gmail.com

ดร.ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

254 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

e-mail: chayut.p@chula.ac.th